

студентов вузов / под общ. ред. В.И. Астаховой ; Нар. укр. акад. – Изд. 2-е, перераб. и доп. Харьков, 2009. Т. 15.С. 173-200

3. Болотова В. О., Ляшенко Н.О., Саппа Г.-М.М. Абитуриент на ринку освітніх послуг: соціологічний аналіз / В. О. Болотова, Н. О. Ляшенко, Г.-М. М. Саппа // Право і Безпека. – 2013. – № 3. – С. 135–139. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2013_3_29

4. Професійнесамовизначенняучнівськоїмолоді в умовахосвітнього округу : монографія /Л. А. Гуцан, О. Л. Морін, З. В. Охріменко, О. М. Пархоменко, Л. І. Гриценко, І. І. Ткачук, за ред. О. Л. Моріна. Харків: «Друкарня Мадрид». 220 с.

ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖІ INTERNET В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Григор'єва Світлана Василівна

старший викладач кафедри соціології та політології, Національний технічний
університет

«Харківський політехнічний інститут»

Козлова Олена Аркадіївна

старший викладач кафедри соціології та політології, Національний технічний
університет

«Харківський політехнічний інститут»

Освіта є однією зі сфер суспільства, від якої багато в чому залежить розвиток і потенціал українського суспільства в цілому. Швидкі темпи і глибина змін, що відбуваються в Україні, спонукають заклади вищої освіти до пошуку нових ідей, адекватних вимогам ринку праці та освітніх послуг. Сучасний освітній процес вимагає впровадження в практику нових перспективних педагогічних технологій. Вони сприяють розвитку критичного мислення студентів, формують творчий підхід до процесу навчання, активізують навички самостійної роботи та в цілому слугують розвитку особистості студента.

Особливу роль в активізації навчального процесу в умовах інформаційного суспільства відіграє мережа Інтернет. Інтернет сьогодні – це потужне, джерело інформації, яке вимагає вмінь і навичок знаходити потрібну студенту інформацію. Надання різноманітних освітніх послуг, навчальної інформації, відкриття широких можливостей використання різноманітних ресурсів мережі Інтернет, включаючи навчальні дистанційні курси, бібліотеки, текстові сховища, інтерактивні енциклопедії та словники, перекладачі і т. ін. – ось далеко не повний перелік того, що використовується в освітньому процесі.

Особливості використання Інтернет-технологій у навчальному процесі, розглядали такі науковці як О.В. Собаєва, Н.О. Шаповалова,, Є.С. Полат, Н.В. Беляєва, А.Є. Петров, М.Ю. Бухаркіна, Н.В. Ладиженська, та ін. Як свідчить аналіз наукової літератури, дана проблема є достатньо актуальною, адже повноцінна підготовка майбутніх спеціалістів у вищих навчальних закладах не може здійснюватися без використання інформаційних технологій. Однак, далеко не всі студенти мають достатній рівень навичок роботи з Інтернет-ресурсами, не завжди можуть знайти саме ту інформацію, що потрібна. Тому необхідно з'ясувати, які саме інформаційні потреби мають студенти НТУ «ХПІ» та яким чином вони використовують мережу Інтернет у навчальному процесі.

Метою даної статті є дослідження оцінки студентами можливостей використання мережі Інтернет в навчальному процесі та аналіз реальної ситуації з його використанням в рамках освітнього простору НТУ «ХПІ».

Для визначення особливостей використання мережі Internet в навчальному процесі соціологічною лабораторією кафедри соціології та політології НТУ «ХПІ» в березні 2019 року було проведено соціологічне дослідження. Основний метод збору емпіричної інформації – вибіркоче репрезентативне опитування за допомогою роздаткового анонімного анкетування.

Тип вибірки – стратифікована квотна. Квоти розраховувались за ознаками інституту або факультету та курсу. Генеральна сукупність склала 6662 студента. Вибіркова сукупність склала 500 осіб або 7,5% від загальної кількості всього контингенту студентів денної форми навчання в НТУ «ХП», було опитано 299 студентів бюджетної форми навчання і 201 студент контрактної форми.

Серед опитаних: 127 студентів I курсу (25,4%), 130 студентів II курсу (26,0%), 127 студентів III курсу (25,4%) та 116 студентів IV курсу (23,2%), що відповідає репрезентативності представлення контингенту генеральної сукупності.

Серед опитаних 269 юнаків та 231 представниця жіночої статі, тобто 59,8% та 40,2% відповідно. 32,6% студентів мешкають з батьками в Харкові, 8% мешкають у передмісті Харкова з батьками, 10,2% самостійно винаймають житло та майже половина опитаних (а саме 48,8%) проживають в гуртожитку. При цьому, більш ніж третина опитаних (а саме 38,8%) паралельно з навчанням працюють. З них 5,2% респондентів працюють за майбутнім фахом.

Відповідаючи на питання «Скільки часу Ви зазвичай проводите в Internet протягом дня?» майже половина опитаних студентів (46%) відзначили, що приділяють цьому заняттю п'ять і більше годин на добу. І при цьому, лише 9,6% відмітили, що таку кількість часу вони використовують Інтернет в цілях навчального процесу. 2% опитаних в Інтернет-мережі проводять менше години на добу. При цьому 7,4% в навчальних цілях Інтернет використовують менше ніж 30 хвилин на день, а 30,2% опитаних цьому заняттю присвячують від 30 хвилин до години на день.

Дослідження виявило, що переважна більшість, а саме 95,2 % студентів, використовують мережу Internet в навчальному процесі і лише 4,8% зовсім не користуються Internet в навчальних цілях. Майже всі опитані студенти (97,2%) відзначають, що Internet в тій або іншій мірі допомагає їм в навчанні.

При аналізі того, де саме студентами використовуються Інтернет-ресурси в навчальному процесі, відмічається наступне:

Найчастіше інформацією, отриманою з Інтернету, студенти користуються для підготовки рефератів, доповідей. Це відмітили 80,2% опитаних.

Майже дві третини опитаних (60,8%) користуються цим джерелом для підготовки до іспитів та заліків.

Більше половини респондентів (57,4% з числа опитаних) користуються Інтернетом для самоосвіти, поглиблення знань у певній галузі, 46% - для підготовки до контрольних робіт.

Найрідше Інтернет студенти використовують для самостійного тестування своїх знань з предмету та для написання поточних контрольних робіт в аудиторії (13,4% та 19,6%) (див. рис. 1).

Відповідаючи на питання «Як часто Ви користуєтеся сайтом НТУ «ХП»?», опитані студенти вказали, що 32,4% з них майже не користуюся взагалі, 27,6% користуються раз на кілька місяців, 31,2% користуються досить часто і 8,8% опитаних ніколи не відвідували сайт НТУ «ХП» (див. рис. 2).

Студенти, що відвідують сайти НТУ «ХП», найпотрібнішою інформацією цього ресурсу, називають: розклад іспитів і заліків (78% опитаних), розклад занять (77,2% опитаних) та навчальні матеріали (підручники, конспекти лекцій, навчально-методичні комплекси та інше) (55,6% опитаних). Найменш цікавою інформацією, що розміщена на сайті, студенти вважають інформацію про поточне життя кафедри, факультету та НТУ «ХП» (ця інформація цікава лише 14,6% опитаних).

Серед електронних матеріалів, необхідних в навчальному процесі найбільше студенти хотіли б отримувати на сайтах НТУ «ХП» електронні конспекти лекцій (це відзначили 70,2% респондентів), електронні підручники та навчальні посібники (58,2%), методичні вказівки для написання курсової роботи та методичні вказівки для підготовки рефератів, доповідей (45,4 та 43,4% опитаних відповідно).

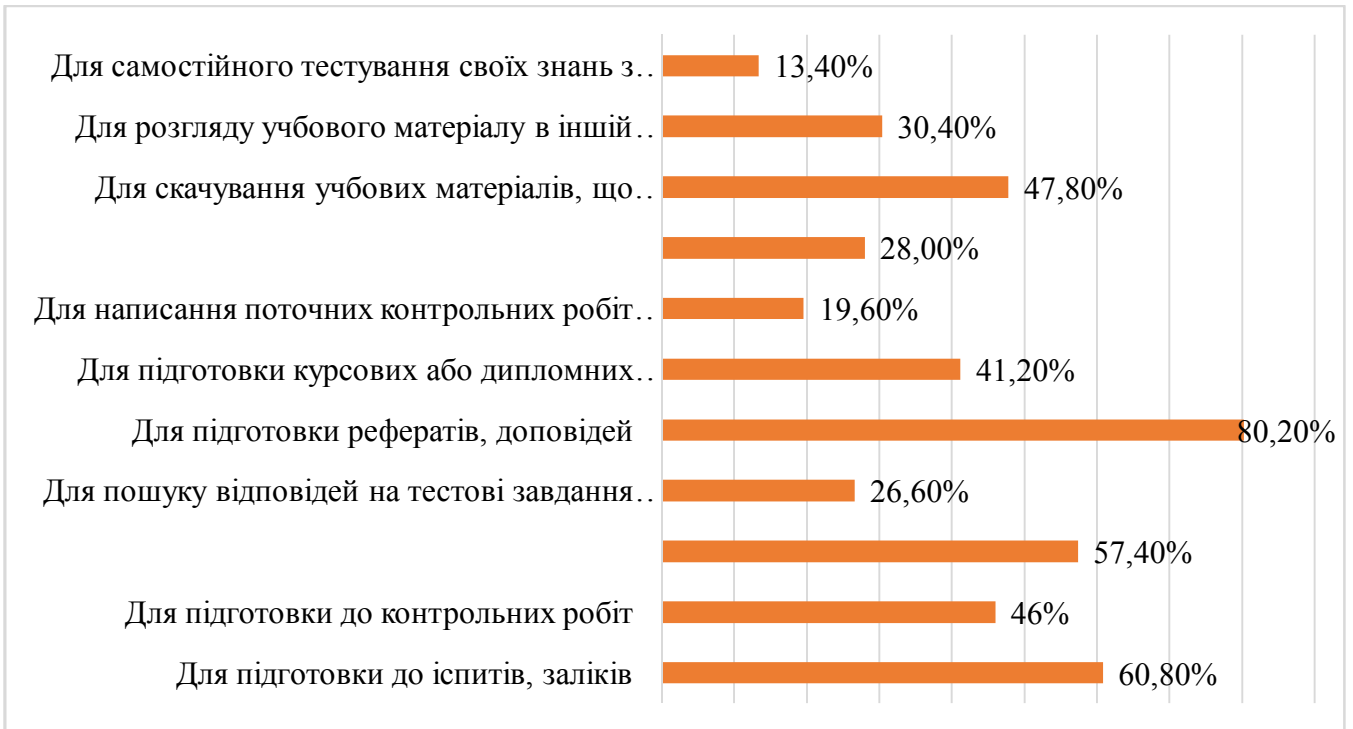

Рисунок 1– Розподіл відповідей на питання «Як Ви зазвичай використовуєте ресурси мережі Internet в навчальному процесі?»

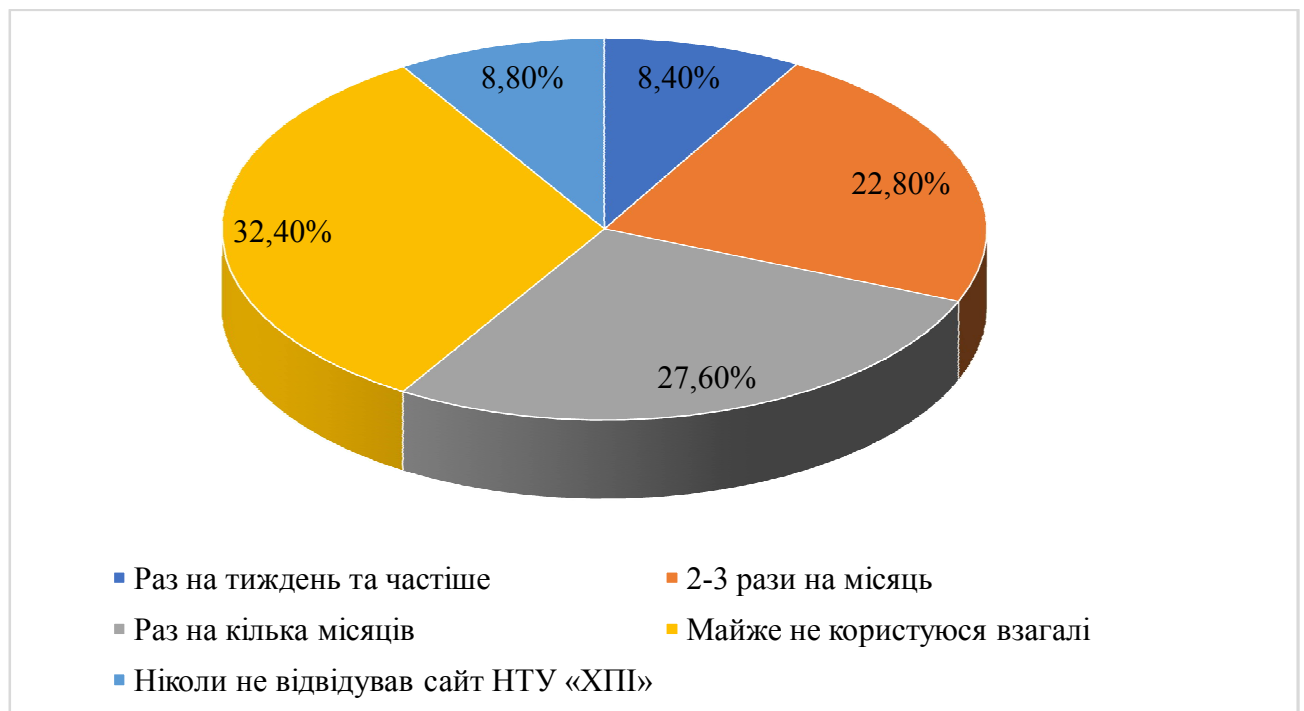

Рисунок 2 – Розподіл відповідей на питання «Як часто Ви користуєтеся сайтами НТУ «ХПІІ»?»

Таблиця 1– Розподіл відповідей на питання «Чи спілкуєтесь Ви із приводу навчального процесу за допомогою мережі Інтернет?» (у %)

Групи	Так	Ні
Із викладачами соціально-гуманітарного циклу	60,8	39,2
Із викладачами спеціальних дисциплін	64,2	35,8
З керівниками курсових та дипломних робіт	47,0	53,0
Із одногрупниками	96,6	3,4
Із викладачами загальнонаукових дисциплін	44,2	55,8
Із куратором групи	50,6	49,4

Дослідження засвідчило, що студенти досить активно спілкуються за допомогою мережі Інтернет як із іншими студентами, так і з представниками професорсько-викладацького складу. Переважна більшість студентів (96,6%) спілкується через Інтернет із своїми одногрупниками. З куратором групи за допомогою мережі Інтернет спілкується лише 50% студентів(див. табл. 1).

Найбільше студенти задоволені частотою та ефективністю спілкування за допомогою мережі Інтернет із своїми одногрупниками, 84,6% респондентів відповіли, що їх абсолютно влаштовує або скоріше влаштовує таке спілкування.

Що стосується рівня задоволеності частотою та ефективністю спілкування із професорсько-викладацьким складом та керівництвом університету, то результати опитування показали досить високий рівень задоволеності. Більшість студентів (в середньому 51,8%) абсолютно влаштовує або скоріше влаштовує частота та ефективність спілкування із професорсько-викладацьким складом та керівництвом університету. Однак, слід відмітити, що тільки 41,4 % респондентів абсолютно влаштовує або

скоріше влаштовує спілкування з представниками адміністрації університету, також у цій групі найбільший відсоток тих, кому важко відповісти на це питання (37,8%).

Тому, на нашу думку, було б доречно щоб керівництво університету (декани, їх заступники, завідуючі кафедрами) більше приділяли уваги спілкуванню з студентами як безпосередньо так і онлайн, виділяючи наприклад 1 годину на тиждень для спілкування зі студентами та відповідей на їх запитання.

Таблиця 2– Задоволеність частотою та ефективністю спілкування із професорсько-викладацьким складом, керівництвом університету та одногрупниками (у %)

Групи, з якими спілкуються респонденти	Абсолютно влаштовує та скоріше влаштовує	Скоріше не влаштовує та абсолютно не влаштовує
Із викладачами соціально-гуманітарного циклу	55,2	8,4
Із викладачами спеціальних дисциплін	55,4	11,0
Із куратором групи	53,4	24,0
Із представниками адміністрації	41,4	20,8
Із викладачами загальнонаукових дисциплін	52,4	13,0
З керівниками курсових та дипломних робіт	53,2	11,8
Із одногрупниками	84,6	5,4

Також слід відмітити, що найбільше студентів абсолютно не влаштовує або скоріше не влаштовує частота та ефективність спілкування з кураторами (24%) (див. табл. 2).

Дослідження показало, що найбільш популярним ресурсом, за допомогою якого студенти спілкуються з викладачами соціально-гуманітарного циклу, викладачами спеціальних дисциплін, керівниками курсових та дипломних робіт, а також викладачами загальнонаукових дисциплін, є електронна пошта.

Для спілкування з одногрупниками найчастіше використовується Телеграмм (83,8%), а з кураторами – Вайбер(25,2%). Серед інших ресурсів спілкування в мережі Інтернет найчастіше респонденти називали Інстаграм та Твітер (див. табл. 3).

Таблиця 3– Ресурси, за допомогою яких респонденти спілкуються з професорсько-викладацьким складом, керівництвом університету та одногрупниками з приводу навчального процесу (у %)

Групи, з якими спілкуються респонденти	Ресурси			
	електронна пошта	Вайбер	Телеграмм	Інші ресурси
Із викладачами соціально-гуманітарного циклу	47,8	12,6	13,6	3,6
Із викладачами спеціальних дисциплін	41,4	21,2	15,2	2,8
З керівниками курсових та дипломних робіт	29,4	12,0	8,0	4,0
Із одногрупниками	10,8	41,2	83,8	14,0
Із викладачами загальнонаукових дисциплін	31,2	11,6	9,4	1,6
Із куратором групи	16,2	25,2	18,4	3,2

Таким чином, дослідження показало що переважна більшість студентів НТУ «ХПІ» використовує мережу Internet в навчальному процесі і це їм допомагає в навчанні. Тому удосконалення процесу впровадження Інтернет-технологій в навчальний процес повинно бути пріоритетним завданням керівництва ВНЗ. Керівництву НТУ «ХПІ», його підрозділам і кафедрам потрібно приділяти більше уваги власним сайтам та актуальній інформації, що на них розміщується. Серед електронних матеріалів, необхідних в навчальному процесі найбільше студенти хотіли б отримувати на сайтах НТУ «ХПІ» електронні конспекти лекцій, електронні підручники та навчальні посібники, методичні вказівки для написання курсової роботи, методичні вказівки для підготовки рефератів, доповідей та відео лекції. Підсумовуючи, можна сказати, що загалом якісне функціонування сучасної освіти неможливе без використання інформаційних, телекомунікаційних і комп'ютерних засобів, в тому числі Інтернет-технологій. Адже саме вони забезпечують умови для підготовки спеціалістів на рівні, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Балабанова Е. Е., Вакарев Е. С. Використання соціальних мереж у професійній діяльності викладача ВНЗ. Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2013. – №3. – 135 – 136 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3612/1/BALABANOVA.pdf>
2. Бужиков Р. П. Дидактичний потенціал Інтернет-технологій в сучасній системі освіти/Р. П. Бужиков//Проблеми освіти: наук. збірник Інтуінновац. технологій і змісту освіти МОНМС України. – К., 2011. – Вип. 66. – Ч. II, с. 41 – 42.
3. Шаповалова Н. О. Використання комп'ютерних мереж у навчальному процесі / Н. О. Шаповалова // URL: <http://schoolcollection.edu.ru/about/filling/textbook/>